

Veilig werken

4 tips om de reactie op veiligheidsincidenten te beteugelen

Wat is dat eigenlijk, de risico-regelreflex?

Dat is de reactie van organisaties en de overheid op incidenten: direct veiligheidsmaatregelen treffen.

Natuurlijk in de hoop om het risico snel te reduceren. Maar werkt het ook?

Onderzoeksgroep Crisislab onderzocht of en hoe de risico-regelreflex optreedt in het veiligheidsbeleid van aannemers en opdrachtgevers in de (petro)chemische industrie. Want in de procesindustrie is de risico-regelreflex een serieus probleem.

Het onderzoek vond plaats in opdracht van VOMI, brancheorganisatie voor dienstverlenende bedrijven in de procesindustrie en SSVV, Stichting Samenwerken voor Veiligheid.

Aanleiding voor dit concrete onderzoek waren waarnemingen van diverse bedrijven die intensief zijn betrokken bij veiligheid in de procesindustrie.

Werkt het eigenlijk, die risico-regelreflex?

Na incidenten direct veiligheidsmaatregelen treffen om risico snel te reduceren, dus.

Maar helaas wegen partijen de kosten en baten van deze maatregelen vaak niet bewust af.

Die kosten en baten zijn zowel materieel als immaterieel.

Deskundigen betwijfelen dan ook of de huidige stapeling van veiligheidsregels een positief effect heeft.

Hoe dan ook, de regels lijken nu vooral bij aannemers terecht te komen. Die beroepsgroep vroeg zich dan ook serieus af hoe nuttig dan wel kwalijk deze ontwikkeling is voor het veiligheidsbeleid in de procesindustrie.

Risico-regelreflex serieus probleem in procesindustrie

“In het onderzoek constateerden wij samen met onze gesprekspartners dat de risico-regelreflex ook binnen de procesindustrie een serieus probleem is. De risico-regelreflex leidt in de praktijk vooral tot extra eisen aan aannemers. Die eisen brengen allerlei neveneffecten met zich mee.

Uit alle gesprekken met betrokkenen uit de (petro)chemische industrie blijkt de oprechte wens om veiliger te werken.

Zowel aannemers als opdrachtgevers stellen vanuit hun onderbuik dat het “veiliger moet” en “ongevallen niet meer mogen voorkomen.” Dit zegt Ira Helsloot van onderzoeksgroep Crisislab.

Met het rapport willen Crisislab, VOMI en SSVV een discussie aanwakkeren over veilig werken binnen de procesindustrie. De verantwoordelijkheden daarvoor van zowel opdrachtgevers als opdrachtnemers zijn hier onderdeel van.

Vier tips voor ketenpartijen in de procesindustrie

De risico-regelreflex kan leiden tot maatregelen die niet in verhouding staan tot het risico. Ze kunnen dan zelfs nadelig uitpakken.

De maatregelen kunnen bestaan uit wet- en regelgeving, normstelling, toezicht en uitvoeringsmaatregelen.

Helsloot heeft vier tips voor de ketenpartijen in de procesindustrie om de risico-regelreflex te beteugelen.

1. Open dialoog tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.

Door continu met elkaar de dialoog op te zoeken in de verschillende fasen van een project (voorbereiding – uitvoering – evaluatie) kun je samen heldere afspraken maken over veilig werken. Met die aanpak kunnen partijen uitloop van de planning en alle bijkomende effecten minimaliseren. Dit geldt niet alleen voor QHSE-medewerkers, maar zeker ook voor managers en inkopers. Dit werkt het best bij een langetermijnrelatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.

2. Bedrijven moeten onderling meer best practices delen.

Door het onderling belangeloos, veilig en open delen van best practices kan de hele branche op het gebied van veiligheid (van elkaar) leren. Alleen zo ontstaat kruisbestuiving. Aannemers voeren op de terreinen van opdrachtgevers vaak hetzelfde soort werk uit. Zoals werken op hoogte en werken in besloten ruimtes. De bijbehorende risico's zijn daarmee in principe gelijk. Door kennis laagdrempelig met elkaar te delen, profiteert iedereen. Daarvoor is een dialoog nodig, in de keten en tussen bedrijven onderling.

3. Onnuttige veiligheidsmaatregelen? Schaf ze vooral af.

Het komt zelden voor dat bedrijven veiligheidsregels afschaffen als die niet blijken te werken. Zij gaan überhaupt bijna nooit na of een maatregel voldoende effect sorteert in de praktijk. Maar de hele keten heeft baat bij afschaffing van onnuttige veiligheidsmaatregelen. Nagaan of bestaande regels voldoende werken, is daarbij de eerste stap.

4. Accepteer: niet van elk incident valt wat te leren.

Helaas, maar waar: er valt niet altijd wat te leren van incidenten. Onze natuurlijke neiging is om te leren van wat is fout gegaan. En dit vervolgens te verbeteren. In sommige gevallen moeten bedrijven echter accepteren dat het gaat om een losstaand incident.